

TRENDS UPDATE

İç Basın ve Trend Özeti

Pazartesi, Salı, Perşembe ve Cuma
Günleri Yayınlanır

Bankadan kolay kredi alabilmek için bilanço makyajlamanın riski sanılandan daha fazla

Kaynak: Koray Ateş

Sahte fatura yok, vergi kaybı yok — sadece hesaplararası virman. Peki risk de yok mu?

Kredi başvurusu öncesinde bazı firmalar bilançoyu belge üretmeden "düzeltiyor": kısa vadeli borç uzun vadeye giriliyor, ortaklardan alacaklar ticari alacağa taşınıyor, dönem gideri aktifleştiriliyor, stok değeri sınıflandırmayla oynanarak şişiriliyor. Ortada sahte belge yok, vergi ziyayı yok. Bence bu tablo "temiz" değil; sadece riskin adresi değişiyor.

1) Sahte belge olmadığı için m. 359/b devre dışı, doğru. Ama m. 359/a-1'deki ilk fiil "defter ve kayıtlarda hesap ve muhasebe hileleri yapmak"tır ve bu fiil için matrah azalması şartı aranmaz. "Vergi kaybı yok" savunması burada kesin bir kalkan değil, sadece bir tartışma zemindir. 18 aydan 5 yıla kadar hapis öngören bir maddede tartışma zemininde durmak, iyi bir risk pozisyonu sayılmaz.

2) Asıl risk: TCK m. 158/1-h: **Nitelikli dolandırıcılık** için sahte belge şart değildir; hile yeter. Tahsis edilmemesi gereken bir kredinin açılmasını sağlamak amacıyla gerçeğe aykırı finansal tablo sunmak, belgeler şeklen gerçek olsa bile bu kapsamda değerlendirilir — 3 yıldan 10 yıla kadar hapis ve adli para cezası. Kredi düzenli ödense dahi suç, kullandırım anında tamamlanmış olur.

3) TTK yönü net: TTK m. 64 ve m. 88, finansal tabloların işletmenin gerçek durumunu dürüst resim ilkesine uygun yansıtmasını emreder; m. 515 bunu açıkça "dürüst resim" olarak adlandırır. Virman yoluyla bozulan tablo bu hükümlere aykırıdır ve m. 562'deki yaptırımlar gündeme gelir. **Bağımsız denetime tabi şirketlerde denetçinin bunu görmemesi de ayrı bir sorumluluk halkasıdır.**

Kaynak: Murat Şenol

Bir eski bankacı ve kredici olarak diyebilirim ki firmalar ve muhasebecileri bunu yaparak bankacıları kandırdıklarını sanıyorlar. Oysaki tecrübeli her bankacı bu hileleri anlar ve ona göre değerlendirme yapar. Bilançonun iç işleyişinde ve sektör dinamikleri göz önüne alındığında bunu fark etmek hiç de zor değildir. Çoğu zaman bunu yapıp sonrada kredi neden çıkmıyor diye serzenişte bulunan bu tarz firmalar aslında olabilecek bir kredinin bile red olmasına sebep olurlar.

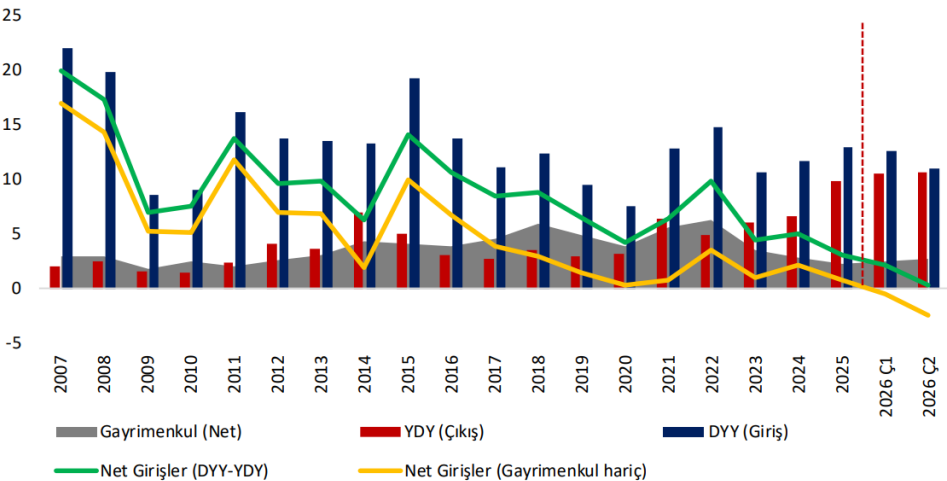
Banka müşteri ilişkisi güven üzerine kuruludur. Güvenin zedelendiği bir yerde ilişkinin başlaması ve devamı herkes için uzun vadede sağlıklı olmayacaktır. Gerçekten para kazanan, güvenilir iş yapan firmalara dönem dönem sıkıntı olsa bile bilançodaki sıkıntılı durumların açıklaması her zaman anlaşılabilir.

Türkiye'ye yatırım gelmiyor, gelen yatırımın kalitesi çok kötü ve Türkiye'den çıkan yatırımlar ise hızlandı.

Kaynak: TEPAV https://tepav.s3.eu-west-1.amazonaws.com/upload/files/1787633691922-0.TEPAV_Dogrudan_Yatrmilar_Bulteni2026_C2.pdf

Grafik 1. Doğrudan Yatırımlar, 2007-2026 Ç2 (yıllıklandırılmış, milyar dolar)

Kaynak: TCMB, Ödemeler Dengesi İstatistikleri

Yukarıdaki grafikte girişler (lacivert) artmaz iken çıkışlar (kırmızı) her yıl artmakta, nette (sarı) dışarı yatırım yapar olduk. Kaldı ki; Türkiye'ye gelen yurtdışı yatırım adı altındaki bir kısım yatırım da gerçekte Türklere ait. Örnek olarak; gelen yatırımda önde gelen Hollanda ve BAE yatırımcılara verilen avantajlar nedeni ile Türklerin şirket kurduğu, Türkiye riskleri nedeni ile mülkiyeti yurtdışına aldığı, uluslararası operasyonları yurtdışından yönettiği ülkeler ve gerçekte yurtdışından gelen bir kısım para zaten yine Türklere ait.

Bir başka sorun gelen yabancı yatırımın kalitesidir. Örnek olarak; kurulan yabancı şirketlerin çoğu (1.629 adet) Suriyeli ve ikinci ülke İran (147 adet ile) izliyor.

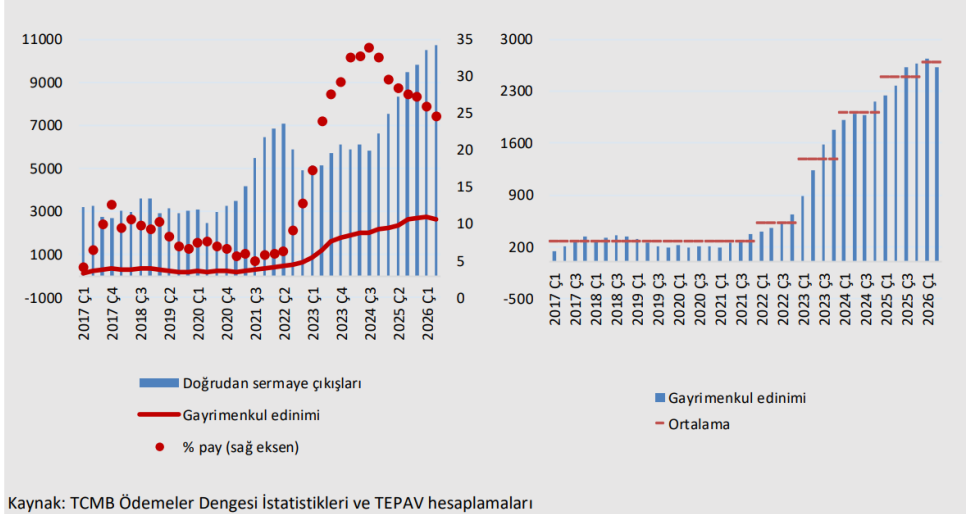
Özetle yurtdışından gelen gerçekte Türklere ait yatırımlar, Suriyeli, İranlılar vb çıkarılacak olur ise bir Batılı şirket tarafından yapılmış gerçek yatırım yok denecek kadar azdır.

Kurulan yabancı şirketlerin kalitesi anlamında da sıkıntı vardır. İmalat şirketleri nadirdir. En yüksek şirket kuruluş amacı; bilgisayar programcılığı, bina inşası, rezervasyon hizmetleri gibi imalat dışı işlerdir.

Türklerin yurt dışı gayrimenkul yatırımları ise, yılın ikinci çeyreğinde 2,6 milyar dolara ulaşarak son beş yıl ortalamasının 10 katını aştı. Gayrimenkulde Hollanda, ABD, İsviçre ve Bahamalar'a yönelik yatırımlardaki artış dikkat çekti.

Türkler vize alabilmek ve hiç de cazip olmayan yurtiçi gayrimenkul alımı yerine gayrimenkullerinin hukuken güvencede olduğu; kirasını ödemeyen kiracının hukuken çıkarılmasının mümkün olduğu ülkelere gayrimenkul yatırımı yapmaktalar:

Kutu 2, Şekil 1. Doğrudan Yabancı Sermaye Çıkışları ve Gayrimenkul Edinimleri (milyon dolar ve yüzde)

Ülkelere göre gelen yatırımlar:

	Yıllık			
	2025		2026	
	milyon dolar	% pay	milyon dolar	% pay
Hollanda	1.173	15,6	2.364	24,5
ABD	1.587	21,1	1.698	17,6
İngiltere	808	10,7	859	8,9
BAE	753	10,0	806	8,4
Yunanistan	567	7,5	540	5,6
İspanya	119	1,6	473	4,9
Almanya	524	7,0	347	3,6
İsviçre	131	1,7	332	3,5
İtalya	230	3,1	187	1,9
Romanya	149	2,0	185	1,9

Gemi inşa sanayisinde sanayisinde sipariş tikanıklığı var ama kapanan tersane yok.

Kaynak: *Nasil Bir Ekonomi (NBE)* 26 Aug 2026

- GYHİB Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa M Talha Pepe: Sektörde birleşme ve satın almalar gündemde. Bazı tersanelerde sorunlar var ancak bu durum kapanma boyutun boyutunda değil.
- Bazı tersaneler bir yıldır yeni kontrat alamadı.
- Dört yıl önce Kuzey Avrupa siparişlerinin yüzde 35'inin Türkiye'ye geliyordu. Şimdi İspanya Türkiye'den yüzde 20 daha ucuz
- Kurun sabit kalması ve hammadde maliyetlerindeki artış gemi inşa sanayisinde özellikle Kuzey Avrupa bölgesindeki yeni siparişleri olumsuz yönde etkilemeye başladı.

- Türkiye gemi inşa alanında globalde 12'nci sırada yer alıyor. Sektörün ortalama kilogram başı ihracatı 25 dolar civarında. Mega yat üretiminde İtalya'nın ardından dünya ikinciliğinde, balıkçı gemisi üretim ve ihracatında ise dünya birinciliğine sahip.
- Gemi inşada yapılan işler yıllara sari. Şu anda tersanelerde devam eden işlerin birçoğu 1 veya 2 yıl önce alınmış işler. Bu işlerin kontrat kapatma süreleri bu yıl bitiyor ve ihracat tarafında bu yıl sektör olarak rekor bekliyoruz. Ancak 2027 ve 2028 yılları şu anda pek iç açıcı değil.
- Avrupalı armatörler Türk tersanelerini seviyor ve zarar ettiğimiz projelerde devamlılığı öncelikleyerek şirketlerimiz çalışmalarına devam ediyor.

Besim Tibuk: biraz akıllı olsaydım, rakibimi karşıma almak yerine ortak ederdim.

Kaynak: @borsacibirgenc

“Bir ara baktım, bir tek Karadeniz Fındıklı’da eczane yok.” Cebimde rehberlikten biriktirdiğim biraz para vardı. Fındıklı’da bir eczane açtım.”

Aylar sonra işler biraz toparlandı derken Fındıklı’ya ikinci bir eczane açılacağını öğrendim. Ben bunu duyunca ayakta kalmak için mücadeleye girdim. Onlar eczaneyi açtı. Küçücük Fındıklı’da iki eczane, 2-3 sene birbirini

yedi. Sonunda dayanamadım. Rakibime devrettim ve eczaneyi kapattım.

Eczaneye para yetiştirmekten kendime pantolon, gömlek alamadığım dönemler olmuştu. İstanbul'da kazandığım parayı sürekli Fındıklı'ya gönderiyordum.

Bir gün düşündüm: Ne aptalmışım. İkinci eczanenin açılacağını duyduğum gün “Gel ortak olalım” deseyseniz ikimiz de kazanacaktık. Egoma yenildim.

Bazen geri çekilmek gerekir. Bazen de yenilgiyi kabul etmek gerekir. Ben bunu eczanede öğrenemedim. Daha kötüsü, yıllar sonra halı işinde aynı hatayı çok daha büyük paralarla tekrar yaptım.

Yapay zekâ patronları başarıya taşır mı?

Kaynak: Dr. Bertan KAYA @dunya.com

Pek çok iş insanı yapay zekâyı verimlilik ve karlılık ile özdeşleştiriyor. Bunda iş dünyasına pompalanan ana akım “yapay zekâ sizi kurtaracak” mesajının da etkisi büyük.

Geçenlerde yönetim kurulu üyesi olduğum şirketin Yönetim Kurulu Başkanı olan dostum şaka yollu takılarak “hocam yönetim danışmanlarının, hatta bağımsız üyelerin dahi işi bitiyor, yakında yapay zekâlı yönetim kurulu üyeleri göreceğiz, sen ne yapacaksın?” diye

takıldı. Dışarıdan şirketlere hizmet veren pek çok iş kolu (siber-güvenlik, mali danışmanlık, yönetim danışmanlığı) da muhakkak etkilecek. Patronlar artık birine soracağı şeyi yapay zekâya sorup cevap alabiliyor. Buna vergi, sermaye artırım, risk yönetimi veya finans gibi kompleks konular da dahil.

Öte yandan, burada dikkat edilmesi gereken bazı konular ortaya çıkıyor.

- 1 Yapay zekâ işletmenin bütününe, özellikle de kültür, insan, teamüller, dengeler ve ilişkilere hakim değil.
- 2 Yapay zekâ, yönetsel, stratejik, hukuki konularda, hata yapıyor.
- 3 Modeli kurma tarafında özellikle insani tecrübeler, içgörüler ve sezgiler bence çok etkili.
- 4 Özellikle yönetim kurulu ve CEO seviyesinde, dönüştürücü liderlik ve gözetim ihtiyacını hala karşılayamıyor.

Aslında bu dönemde, yönetim danışmanları olarak telefonumuz her zamankinden çok çalışıyor.

Patron dostlarımda bu şirketi biz kurduk, en doğrusunu biz biliriz, üstelik artık yanımızda yapay zekâ da var düşüncesi hakim. Buna saygı duyuyorum ama katılmıyorum. ISO 1000 sonuçlarına bir bakın. Ülkede özellikle sanayi hiç de iyi durumda değil. Kar ve EBITDA rakamları bize başka bir hikaye anlatıyor. Bize eski

tecrübeler, eski yönetim biçimleri ve yapay zekâ desteği yetmiyor. Karlı değiliz. Üstelik reel olarak da büyümüyoruz. Reel büyüme yoksa, küçülüyoruz demektir.

Bize, sağlam yönetim felsefeleri ve sistemleri lazım. Bu modelleri uygulayabilecek yetenekler lazım

Büyümek sancılıdır.

Kaynak: fintemoconsultancy ve meltem_akoz

Satış büyümesi genellikle stok artışı ve alacak artışı ile birlikte geldiğinden nakit ihtiyacını artırır.

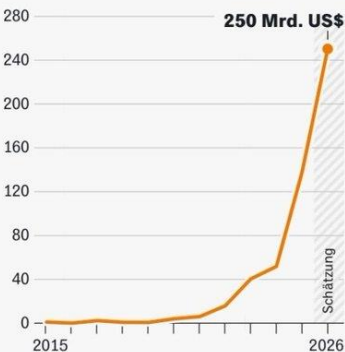
Çinli ilaç üreticileri küresel pazarda hızla yükseliyor.

Kaynak: Alper Üçok @AlperUcok

Otomotivde yaşanan taklitçilikten teknoloji liderliğine geçiş süreci ilaç sektöründe de tekrarlanıyor. Analistler bu dönüşümü ucuz etken madde üretiminden (Çin 1.0) inovasyona (Çin 2.0) ve küreselleşmeye (Çin 3.0) uzanan bir süreç olarak tanımlıyor. Çinli firmalar ilaçları rakiplerine göre yarı fiyatına ve çok daha hızlı geliştirebiliyor; onay aşamasına en yakın 8 ilaç adayından 4'ü Çin menşeli, küresel klinik araştırmaların %30'u Çin kaynaklı. Nitelikli insan kaynağı eksikliği ve jeopolitik gerilimler önlerindeki başlıca engel; bu yüzden şimdilik Batılı devlerle lisans anlaşması yapıyorlar ancak aktarılan sermaye Çin'in Ar-Ge'sini beslediği için bu, uzun vadede Batılı firmalar için bir tehdide dönüşebilir.

Wirkstoffdeals westlicher Firmen mit China steigen

Lizenzierungen westlicher Arzneimittelhersteller mit chinesischen Partnern, Gesamtwert der Deals in Mrd. US-Dollar

Pharmaunternehmen mit den meisten Wirkstoffen in der letzten Entwicklungsphase¹

	Land	Zahl der Wirkstoffe
Jiangsui Hengrui	China	24
CSPC Pharma	China	20
AstraZeneca	Großbrit.	20
Pfizer	USA	19
Qilu Pharma	China	16
Merck & Co	USA	15
Eli Lilly	USA	14
Chia Tai Tianqing	China	13

Zenginlerimiz dünyanın en zenginleri kadar harcayabiliyor iken; ortalama bir Türk vatandaşının tüketimi ise 33. sırada

Kaynak: OECD ve Dünya Bankası verilerine dayanılarak
<https://t.co/CwHKoiCMaW>

Aşağıdaki grafik ekonomi çevrelerinde çok gürültü kopardı; çünkü Türkiye en uzun çizgisel göstereye sahip. Bu şu anlama geliyor; Türkiye’de en üst gelir grubu dünyanın en zengin 5 ülkesindeki kadar tüketim yapabiliyor ancak medyan yani ortalama gelirdeki bir Türk vatandaşı ise 38 ülkeyi içeren listede sondan beşinci sırada.

Chart by Crémieux Recueil, @cremieuxrecueil
Source: OECD, Eurostat, World Bank, BEA/BLS and WID. See attached article.

